

zahrnovalo významná periodika jako *Victorian Poetry* nebo *Modern Quarterly*. Jako přesvědčený levičák (její komunistické přesvědčení polevilo po roce 1968) zaměřovala značnou část své práce na radikální tradice v literatuře devatenáctého a dvacátého století. Jako Skotka do morku kostí měla ještě tu výhodu, že mohla psát o předních skotských autorech, z nichž mnozí měli silné sociální citění, jako například snad nejslavnější skotský básník dvacátého století Hugh MacDiarmid, její osobní přítel z předválečných univerzitních let. A mohla též nedogmaticky propagovat „lallans“ (skotštinu), formu angličtiny mluvené v jižním Skotsku. Podobně jako redaktoři vědeckého časopisu téhož jména, který naše katedra (snad jako jediná v Československu) dostávala, byla pevně přesvědčena, že lallans není pouhý dialekt, nýbrž úctyhodný samostatný jazyk, jenž se pyšní velkolepou literární tradicí sahající až do středověku.

Její vášní však bylo divadlo. Už v roce 1947 režírovala pamětihodnou inscenaci *Snu noci svatojánské* v zahradě Anglického institutu v Pisárkách. Ale její „režisérskou kariéru“ odstartovala v roce 1965 první produkce divadelní skupiny Gypsywood Players. Zpočátku uváděla jedno-

aktovky, později postupně vybudovala „hereckou společnost“ – z po sobě následujících generací studentů na katedře anglistiky – která se v následujících desetiletích pouštěla do prakticky všech forem divadelních her; od klasických činoher, realistických dramát, komedií, frašek, muzikálů, absurdních dramát až po výlučně anglický žánr vánoční pantomimy pro děti. Stovky studentů na katedře anglistiky poprvé promlouvaly anglicky na veřejnosti v těchto inscenacích a představení Gypsywoodu bylo vždy jednou z hlavních atrakcí roku pro tisíce fanoušků v Brně, Praze, Olomouci, Zlíně, Ostravě a Bratislavě. A stejně tak pro Jessie. Na podzim roku 1985 bylo zřejmé, že jí není dobře zdravotně. Trvala však na tom, že s divadelní skupinou pojedje připravovat inscenaci toho roku do Cikháje. Měsíc po našem návratu do Brna zemřela. V její pozůstalosti jsme našli náčrtky pohledu z okna jejího pokoje na Cikháji. Stejného pohledu, který načrtla do notesu z první produkce Gypsywoodu o dvacet let dříve.

Takové zakončení jejího života bylo typické. Jessie se v tom nejlepším smyslu slova angažovala – pro společnost, své studenty, Gypsywood, prožití svého života naplno. Náтурой bohémka, vnášela do všeho, co dělala, nadšení, představivost a nádech dobrodružství. Její rodina případně vystihla její osobnost poděkováním všem jejím přátelům a obdivovatelům za vyjádření soustrastí po úmrtí jejich „nezapomenutelné Jessie“. *D. Sparling*

Dvojitě výročí Antonína Kratochvíla

V letošním roce si připomeneme dvojitě výročí vynikajícího literárního historika, publicisty, spisovatele a propagátora české literatury doc. PhDr. Antonína Kratochvíla.

31. srpna uplynulo 90 let od jeho narození. Antonín Kratochvíl se narodil v Brně do rodiny historika a filozofa Josefa Kratochvíla. V Brně absolvoval klasické gymnázium, posléze zde nastoupil na univerzitu, kde studoval historii a češtinu. Byl kulturním redaktorem *Spolku posluchačů filozofie* a předsedou sekce *Klubu lidových akademiků*. Od r. 1947 pracoval jako redaktor kulturní rubriky *Lidové obrody*, rovněž spolupracoval s brněnskou pobočkou Československého rozhlasu. Dne 30. dubna 1948 byl vyloučen z fakulty a studia na všech vysokých školách. V roce 1952 musel z politických důvodů uprchnout přes Vídeň do Falkensteinu a později do Mnichova, kde v r. 1954 dokončil studia prací *Die kommunistische Hochschulpolitik in der Tschechoslowakei. Geschichte und Analyse der Entwicklung bis zur Gegenwart*. Od r. 1952 byl členem stanice *Svobodná Evropa*, pracoval ve vědecko-výzkumném oddělení a redigoval pořad Studentské vysílání *Za železnou oponou se blýská a Kroniku úpadku*.

S Jiřím Kovtunem založil a redigoval v Mnichově edici krásné literatury *Lucernička a Kamenný erb*, po smrti prof. R. Vlachy editoval do r. 1975 *Sklizeň svobodné tvorby*. Byl vedoucím redaktorem *Hlasu exilu* (1954–57), obnovil vydávání olomoucké *Archy*, tuto literární revui také redigoval, a přispíval do mnoha exilových novin a časopisů, můžeme jmenovat římské *Studie*, mnichovskou *Národní politiku*, *Nové obzory*, *Demokracii v exilu* či *Pátérnoster* vycházející ve Vídni aj. V letech 1966–91 byl externím vedoucím československého odd. rozhlasové stanice *Hlas Ameriky*.

V emigraci propagoval českou literaturu, přednášel na zahraničních univerzitách a kolejích. Věnoval se tvorbě autorů zakázaných a umlčovaných komunistickým režimem (J. Zahradníček, J. Čep, M. Součková, F. Peroutka, B. Fučík aj.). Uspořádal a komentoval antologii exilové

prózy *Peníz exulantův* (1956), *Knihu esejí* (1959), vydal *Knihu setkání* (1962). V roce 1976 vydal pro *Sixty-Eight Publishers* knihu *Via dolorosa*, kterou věnoval vězněným básníkům (V. Renč, Z. Rotrekl, J. Palivec). V letech 1973–77 vyšla trilogie *Žaluji*, ve které všestranně zdokumentoval totalitní útisk v padesátých letech, včetně seznamu spisovatelů a vědeckých pracovníků, kteří byli vězněni a pronásledováni režimem. Jde o jedno ze stěžejních děl v této oblasti. V 80. letech se zaměřil na české literární baroko, navázal tak na odkaz Josefa Vašiči a Zdeňka Kalisty. Kniha *Oheň baroka* (Mnichov 1984) byla vyhlášena časopisem *Demokracie v exilu* za Knihu roku. V roce 1989 vyšla obsáhlá a bohatě ilustrovaná kniha *Das Bömische Barock*. Antonín Kratochvíl doplnil bílá místa v historii barokního písemnictví, jezuitského školství a filozofie a české baroko uvedl do celoevropských kulturních souvislostí. Užíval pseudonymů Arne Opletal a A. Kratochvíl-Christen.

V exilu se Antonín Kratochvíl aktivně podílel i na politicko-kulturním životě. Od roku 1956 pracoval jako vedoucí pracovník České kulturní rady v zahraničí a v roce 1960 byl přijat za člena Křesťanské akademie v Římě. V roce 1975 mu byl Papežskou univerzitní kolejí Nepomucenum v Římě udělen titul Magister honoris causa za zásluhy o prohlubování studia křesťanské literatury. Od roku 1965 zastával střídavě funkci generálního sekretáře a viceprezidenta exilového PEN klubu se sídlem v SRN. V roce 1985 se stal vedoucím redakce Rozhlasové univerzity Svobodné Evropy a od počátku devadesátých let přednášel exilovou literaturu na Západočeské univerzitě v Plzni a na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde v rámci rehabilitací obdržel v roce 1990 titul PhDr., zde se také o rok později habilitoval. 11. prosince uplyne deset let od jeho smrti v Mnichově. *V. Benešová*